

O I S

O V I N Y

Nepostradatelný informační a inspirační zdroj pracovníků býv. OIS

Pravicový, liberální chem.inž. občasník. Založeno r. 1996

Slovo úvodem

A jaro svádí tuhý boj s neústupnou zimou a abyste mohli na prvního máje políbit svoji drahou pod rozkvetlou jabloní museli jste týden před tím na ni (*tedy tu jabloň*) chodit dýchat, aby nakonec stačila rozkvést. Ale tok času je neúprosný a snad ještě ti zmrzlí mohou trochu pozlobit. Pak ale přijde ta doba, kdy budeme u vody čučet do ozonové díry a v méně příznivém případě nadávat na ta hrozná vedra. Protože takový je světa řád a tak to má být. Vždyť je to také jedna z mála jistot, které na tomto světě máme.

Motto

„Ješitnosti, jako spánku, každý nakonec podlehne“.

Říká se . . .

„Některé ženy chtějí být zahrnovány penězi, jiné láskou. Některým stačí, když je zahrnete sliby a některé je lepší zahrnout hlinou“.

„Nejlépe naleznete řešení problému, když o něm nic nevíte“.

„Vhodná chvíle přichází bohužel většinou v ten nejnevhodnější okamžik“.

Zajímavosti**Víte, že ?**

- Nejslavnější časová schránka se nazývá *Krypta civilizace* (Crypt of Civilisation) a byla v roce 1940 uložena na půdě Oglethorpské univerzity v Atlantě v USA. Ve speciální zapečetěné a ocelovými vraty neprodyšně uzavřené místnosti jsou uloženy předměty určené lidem budoucnosti, popř. mimozemským civilizacím. Krypta by měla být otevřena až v roce 8113. Uvnitř jsou předměty denní potřeby, dokumenty doby, jako jsou mikrofilmy, novinové články, dále např. hračky, psací stroj, pokladna či šicí stroj. Stěny krypty jsou pokryty piktogramy vypovídajícími o světě v roce 1940, podobně jako byly zdobeny hrobky faraónů.
- Hodiny věků - 19. prosince 2047 uvedou vědci na tibetské náhorní plošině Gyangze do provozu největší hodiny na světě. Budou se jmenovat *Long Clock*, tiknou jednou za rok, jednou za sto let budou odbíjet a za tisíc let vyhrávat. Jejich plánovaná životnost je zhruba 10 000 let. Umístěním těchto hodin daleko od civilizace se zvýší šance pro jejich zachování.
- Průměrný počet nábojů, vystřelených ve Vietnamu z pušky M16 na jedno zabití, byl 50 000. Odstřelovači měli průměr 1,3 náboje. Rozdíl v nákladech byl 2300 \$ proti 27 centům. Děsivé, ale pravdivé. I tak se dá bohužel hodnotit práce vojenského odstřelovače.
- Nejvyšším transuranem je prvek 118. V r. 1999 se americkým vědcům podařilo připravit jeho tři atomy, které se však samovolně rozpadly na prvek 116. Prvky 113, 115 a 117 nebyly nikdy připraveny. Dlouho se věřilo, že nejvyšší připravitelný prvek bude 114 (Ununquadium objevené v Dubně r. 1998)
- V r. 2050 bude mít lidstvo 9 mld. obyvatel, nejlidnatější zemí bude Indie s 1.7 mld (dnes

1.01 mld), druhá Čína s 1.3 mld (dnes 1.2 mld) a třetí USA s 394 mil (dnes 275.5). ČR bude patřit mezi deset zemí s nejstarší populací a bude nás 8.5 mil.

- V ČR je v provozu 6500 hřbitovů a 27 krematorií. Držíme primát ve zpopelňování (76% zesnulých).
- Každý kilometr čtvereční je v ČR zasažen bleskem 3-5 krát ročně.

O stávce a životě vůbec

Právo na stávku je součástí všech demokratických systémů už hezkou řadu let. A přitom se jedná o institut, který působí, že obě strany jeho použitím něco ztrácejí. Pokud je použit v podniku, pak výpadek výroby nutně zhorší hospodářskou pozici vůči nestávkujícím konkurentům a v případě vítězné stávky dojde k momentálnímu zlepšení materiálních podmínek zaměstnanců zpravidla na úkor budoucího růstu. V případě stávky vůči státu je situace o to horší, že jedna rasantní skupina obyvatel si vymáhá přilepšení na úkor jiné skupiny obyvatel, většinou nestávkujícího zbytku, který se někdy navíc stává tak trochu rukojmím stávkujících. Je to tím, že zdroje státu, ale konec konců i podniku jsou konstantní, nelze je nafouknout, ale jen jinak přerozdělit. Stávkou se nikdy nevytvoří nic navíc, naopak se kousek něčeho zničí. Z toho by mělo být zřejmé, že situace pro volbu řešení stávkou by měla být opravdu extrémní, nesnesitelná a bezvýhodná, aby oprávnila i tu trochu toho ničení. Takovou situaci by měl člověk zažít tak maximálně jednou dvakrát za život podobně jako revoluci. Samozřejmě, ti, kteří mají to štěstí vyhnout se oběma extrémům o nic nepřijdou. Na stávku by se mělo pohlížet jako na zbraně hromadného ničení. Jejich existence, ale jen ve formě katastrofální hrozby totální destrukce nám vlastně zajistila mír po nevídanou dobu delší, než půl století. Ideální by tedy bylo, aby stávka působila jako reálná hrozba, ale aby nemusela být nikdy skutečně použita. Požadavky proklamované stávkou by také měly být racionální a v souladu se zákonem zachování hmoty či statků. Přidat všem a zastavit propouštění rozhodně takovým požadavkem není. Může sice přinést dočasnou výhodu, ale také třeba zánik podniku a ztrátu práce jako takové. Část lidí propustit a zbytku přidat peníze, ale i pracovní zatížení je jistě jednatelným požadavkem neohrožujícím existenci podniku. V době globalizace to není jen o tom, že zlý kapitalista nechce dělníkům přidat, aby více zbylo jemu a vlastníkům akcionářům, ale stále více o tom, že kdo nedokáže minimalizovat náklady, ten zanikne. A tak i odbory musí stále více vážit, zda hájit opravdu všechny, i ty méně pracovitě nebo ty smolaře, co pracují v nízkoproduktivním zastaralém provozu a zda jsou důležitější momentální mzdové požadavky nebo stabilita pracovních míst směrem do budoucnosti. Kritika příliš vysokých platů managementu je sice v našich dosud ne zcela uspořádaných podmínkách někdy oprávněná, ale směrem do budoucnosti bude stále více znamenat, že za méně peněz získám méně schopného manažera. Tato „úspora“ může také znamenat rozdíl mezi úspěchem a zánikem podniku včetně mnoha pracovních míst. Podnik před krachem, který se pokusí část peněz na mzdy použít na nákup surovin pro záchrannou zakázku není také ideálním cílem pro stávku. Stejně jako obecně odsouhlasitelné požadavky na vyšší platy lékařů, učitelů a koho ještě konec konců ve státní sféře ne, jsou v kontextu s hospodářskou pozicí našeho státu bojem

s větrnými mlýny. S jedinou výjimkou – dostanou o tolik více o kolik jich ubude a budou více pracovat. Samozřejmě, že kdo se octne v takové situaci není to nic příjemného a záviděníhodného. A tady mohou nastat dva přístupy. V kolektivistickém pojetí to bude nereálná stávka typu vezmi chlup na dlaně, když tam není, vykřičet si výhody na úkor ostatních nebo zabránit restrukturalizaci a nastolení nové rovnováhy. V liberálním, individualistickém pojetí to znamená pochopit, že jsem se ocitnul v nesprávný čas na nesprávném místě a v nesprávném povolání a pokusit se vyvodit osobní důsledky, tj. zkusit se žít jinak, třeba rekvalifikací, podnikáním nebo se přemístit do oblasti, kde je mé povolání žádané. Pochopitelně čím vyšší mám vzdělání a čím jsem šikovnější, tím větší prostor k řešení se mi nabízí. Pokud v mzdovém sporu se zaměstnavatelem odejdu a on za mne lehce najde náhradu, která bude pracovat za stejnou nebo dokonce nižší mzdu, tak měl pravdu on. Pokud ale náhradu bude těžko hledat, bude ho stát náklady na zaškolení a nakonec mu bude muset dát vyšší mzdu, měl jsem pravdu já. Mně osobně to už nepomůže, ale pomáhá to vytvářet systémovou rovnováhu nabídky a poptávky na trhu pracovních sil. A to je pozitivní stránka fluktuace, která by měla být v rozumné míře neustálým dynamickým procesem. Mzda v reálném světě není prostou výslednicí toho jaké hodnoty vytvořím a už vůbec ne toho kolik potu a úsilí jsem musel vyvinout a překážek překonat, ale závisí především na tom, jak snadno či nespasno jsem nahraditelný. To souvisí se vzděláním, schopnostmi, zkušenostmi a také obecně s lidskou individualitou. Proto je tolik lidí schopných kopat kanalizaci a tak málo Jágrů a Einsteinů. Pochopitelně i kolektivistické řešení může přivodit pozitivní změnu směrem k nastolení rovnováhy. Ale je to řešení plošné, monotónní a těžko ocenit nakolik je celkově optimální. To individualistické je mnohotvárné, skládá se z velkého množství individuálních cest a směřuje do různých oblastí. Je přirozeně optimalizujícím postupem. To jsou zhruba důvody, proč já osobně preferuji individualistický přístup. A není pravda, že je třeba být Einsteinem, aby člověk mohl být individualitou. Může jí být každý z vás, středoškolák, žena z domácnosti nebo šikovný řemeslník. VH

Anketa o ředitele zeměkoule

Deník MF DNES uspořádal zajímavou anketu o nejmocnější lidi a země našeho světa. Ankety se zúčastnilo 13 politologů a odborníků na mezinárodní vztahy ze všech částí světa. A tady je výsledek:

Deset nejmocnějších lidí:

1. George W. Bush, americký prezident
2. Vladimír Putin, ruský prezident
3. Alan Greenspan, šéf úřadu fed.rezerv USA
4. Ťiang Ce-min, čínský prezident
5. Bill Gates, šéf Microsoftu
6. Gerhard Schröder, německý kancléř
7. Jan Pavel II., papež
8. Tony Blair, britský premiér
9. Jacques Chirac, francouzský prezident
10. George Soros, finančník a mecenáš

Deset nejmocnějších zemí:

1. USA

2. Německo
3. Čína
4. Rusko
5. Japonsko
6. Velká Británie
7. Francie
8. Indie
9. Brazílie
10. Itálie

Nezasvěcené může překvapit stoupající vliv zemí Asie a neúčast gen. tajemníka OSN mezi mocnými. Ale je také možné, že o našich osudech rozhodují ještě úplně jiní navenek v pozadí a ústraní.

Jedna ze života

Bajka na akademické téma

Les, krásný letní den. Zajíc sedí před svou norou a klepe do notebooku. Přichází liška a ptá se: „Co to tu děláš?“ Zajíc: „Dělám na diplomce“. Liška: „O čem bude?“ Zajíc: „O tom, jak zajáci žerou lišky“. Dlouhá pauza – liška: „To je přece blbost“. Zajíc: „Tak se pojď podívat“. Oba zmizí v zajícově noře. Za pár minut se vynoří zajíc a okusuje liščí kost. Sedne si zpátky k notebooku a pokračuje ve psaní. Tu se zjeví vlk a zvědavě se ptá: „Co to píšeš?“ „Píšu diplomku na téma jak zajáci žerou vlky“. Vlka: „Takovou pitomost ti přece nevezmou!“ Zajíc: „Proč ne? Chceš se podívat?“ Oba jdou do nory a za chvíli se zase objeví zajíc a poplácává si plné břicho. Vrátil se k notebooku. Na scénu vstoupí medvěd: „Co děláš zajáci?“ Zajíc: „Makám na diplomce, jak zajáci žerou medvědy“. Medvěd se rozesmál: „To je ale hovadina“. Zajíc: „Pojď se podívat ke mně a ukážu ti to“. Scéna: Uvnitř zaječícího doupěte. V jednom rohu hromada liščích kostí, v druhém rohu hromada vlčích kostí. Naproti sedí obrovský lev a štárá se v zubech.

Morální ponaučení: Nezáleží na tématu diplomky, nezáleží na tom, jaká data zpracováváte. Záležejí na tom, koho máte za konzultanta.
z *Internetu*

Původ základních plodin

Na světě najdeme několik plodin, tvořících základ jídelníčku v různých zemích. Tyto rostliny se postupně rozšířily po celé planetě. Vypravme se po jejich stopách.

Pšeničné - je jednou z nejrozšířenějších plodin na Zemi a byla také jedna z prvních už před 10 000 lety pěstována na území Mezopotámie. Od té doby byla nezávisle objevena také v jižní Evropě, v údolí Nilu a v údolí řeky Indus. Evropané ji pak vysadili v Americe, Jižní Africe i Austrálii.

Rýže - byla vypěstována v Asii před 5500 lety. Afričané sázeli jiný druh před 3500 lety. Mauři dovezli malá zrníčka do Španělska a Evropané rýži importovali na americký kontinent.

Kukuřice - zdomácněla v Mexiku před 5500 lety a stále je neúspěšnější plodinou Střední Ameriky. Evropané ji po objevení Ameriky Kryštofem Kolumbem dovezli do své domoviny.

Brambory - pěstovali obyvatelé Jižní Ameriky žijící v Andách. Tato plodina byla přivezena v šestnáctém století na španělských lodích do Evropy. O sto let později se brambory dostaly přes Atlantický oceán zpět do Severní Ameriky a začaly se pěstovat také v Asii.

Sójové boby - se pěstovaly v Asii před 3000 lety. V Evropě se objevily okolo roku 1700. Obyvatelé Asie je jedli upravené jako tofu a sójovou omáčku. V Evropě se z nich vyráběl hlavně olej a krmil se jimi dobytek. V současné době mají podstatně širší využití jako základ pro řadu potravin.
dle ABC

Čas

Chcete-li zjistit, co znamená jeden rok, zeptejte se studenta, který propadl u závěrečné zkoušky.

Chcete-li zjistit, co znamená jeden měsíc, zeptejte se matky, které se narodilo dítě o jeden měsíc dříve.

Chcete-li zjistit, co znamená jeden týden, zeptejte se redaktora týdeníku.

Chcete-li zjistit, co znamená jedna hodina, zeptejte se milenců.

Chcete-li zjistit, co znamená jedna minuta, zeptejte se někoho, komu ujel vlak, autobus nebo mu uletělo letadlo.

Chcete-li zjistit, co znamená jedna sekunda, zeptejte se někoho, kdo přežil autonehodu.

Chcete-li zjistit, co znamená jedna setina sekundy, zeptejte se držitele zlaté medaile na olympijských hrách.

Čas na nikoho nečeká

Prožijte plně každý okamžik svého života.

A nejlépe ho oceníte s někým blízkým

Pivo mění muže v ženy

Vědci z kanadské národní zdravotní organizace zveřejnili výsledky analýzy, jež zjistila přítomnost ženských hormonů v pivu. Podle této teorie pivo proměňuje muže v ženy, proto experti mužům doporučili spotřebu piva omezit. Ctitelé pěnívého moku mohou jen doufat, že výzkum se mýlí, ale nálezy jsou podle Kanadánů neodvratitelné. K ověření teorie se uskutečnil experiment, v němž sto mužů muselo vypít šest piv během jedné hodiny.

Při vyšetření se po jedné hodině zjistilo, že všichni muži bez výjimky přibrali na váze. Navíc také mluvili nadměrně a beze smyslu, stali se přecitlivělými a přestali rozumně myslet. Dále se hádali pro nic, odmítali se omluvit, i když nebyli v právu. A konečně - nedovedli řídit auto a nebyli schopni sexuálně fungovat. Dokonce museli sedět při močení.
1. 4. 2001

Vědci oživují smrtící virus

Vědci se pokoušejí oživit smrtící virus chřipky, který zabil na konci první světové války čtyřicet milionů lidí. Důvodem je obava, že by stejný či podobný přenašeč chřipky mohl v nejbližší době zaútočit znovu - proti takové epidemii budou lidé téměř bezmocní. Pokud by ovšem věda měla obávaný virus k dispozici, mohla by připravit vhodné očkovací látky. Nejnovější zpráva však příliš naděje nevzbuzuje. Zatím se nepodařilo zjistit, co způsobilo tak nebyvalou agresivitu legendárního viru. Podezření, že odpovědný za to je jeden ze zkoumaných genů, se totiž nepotvrdilo.

Od zatím nejsilnější světové vlny chřipky v letech 1918-1919 se epidemie opakují v intervalech dvaceti až třiceti let, ale díky očkovacím látkám neměla žádná z nich tak tragické následky.

Poslední taková se objevila v roce 1968. Podle mnoha specialistů další nebezpečná vlna chřipky, která překoná protilátky, zasáhne planetu během několika let. Vědci proto při ožívování viru z roku 1918 již pět let závodí s časem, aby zachránili životy mnoha lidem v blízké budoucnosti.

Je to velmi obtížná a zdoluhavá práce. Velmi stručně řečeno - vědci zkoumají geny smrtícího viru a zapojují je do "obyčejných" chřipkových virů. Pokud po takovém zapojení začne takzvaný obyčejný virus vykazovat mimořádnou agresivitu a schopnost rychlé mutace (čímž se mu daří překonat lidský imunitní systém), mohou si být jisti, že našli ten pravý, a začít s přípravou očkovacích látek.

Zdá se to být jednoduché, ale tento postup v sobě skrývá řadu háčeků. Mimo jiné vyžaduje náročnou technologii. Je nutné zajistit virům způsobujícím chřipku optimální podmínky - živé buňky, kde se mohou rozmnožovat - z jednoho viru vznikne sto tisíc dalších. Háček spočívá i v tom, že ze smrtícího viru znali vědci po dlouhých osmdesát let jen jeho jméno - H1N1. Dobové označení znělo: španělská chřipka.

Jak rychle se objevila, tak rychle také zmizela. Jerry Taubenberger z amerického Vojenského patologického ústavu (AFIP) však přišel na způsob, jak se nebezpečnému viru dostat na stopu. V roce 1995 totiž zjistil, že v AFIP existuje

ojedinelý soubor. Jsou zde uloženy vzorky tkání milionů vojáků - a to od doby války Severu proti Jihu v minulém století - a mezi nimi i těch, které zahubil chřipkový virus na konci první světové války.

To byl jeden z možných zdrojů při pátrání po zbytcích viru. Dalším se staly masové hroby obětí pandemie v roce 1918 ve věčně zmrzlé půdě na Aljašce na poloostrově Seward či na Špicberkách. Za dva roky se podařilo najít malé části DNA viru, které unikly zničení. Z těch pak byly izolovány jednotlivé geny a dále testovány Peterem Palesem na Mount Sinai School of Medicine, kde mají k dispozici technologii, která umožňuje například zabudovat do chřipkových virů cizí geny.

Největší šanci najít hlavního původce agresivity viru "rychlé nemoci", jak se epidemii smrtící chřipky v letech 1918-1919 také říkalo, vidí odborníci v genech, které kontrolují produkci proteinů, z nichž se skládá povrch buňky.

Ty totiž umožnily viru proniknout do buněk co nejrychleji opět velmi zjednodušeně řečeno tím, že vytvářely v povrchu buněk trhliny, aby do nich virus buď vnikl, či naopak po rozmnožení unikl, a navíc urychlovaly jeho mutační schopnosti. Bohužel, zatím se mezi objevenými zbytky viru nepodařilo objevit "ten správný gen".

Vědci se ovšem nevzdávají. Problémem je, že tento výzkum může být velmi nebezpečný. Jeden z nejznámějších světových virologů, Joshua Lederberg, varuje a nabádá kolegy, aby tyto pokusy prováděli jen v těch nejlépe zabezpečených laboratořích a nikdy se nepokoušeli všechny zachráněné geny zabudovat do viru současně. Mohlo by se totiž stát, že za vznik další pandemie chřipky bude člověk vděčit sám sobě.
dle MF Dnes

Na každém hřbitově světa odpočívají oběti chřipkové pandemie z let 1918 a 1919. Mimořádně silný virus, označovaný jako španělská chřipka, v krátké době obletěl celý svět. Zahubil čtyřicet milionů lidí a nakazil jednu pětinu populace celé planety. Byla to nejhorší pandemie (epidemie šířící se po celé planetě) v dějinách lidstva. V roce 1957 zaznamenal svět druhou pandemii - tentokrát asijské chřipky. V průběhu devíti měsíců se vir, pocházející z Číny, rozšířil po celém světě. Třetí silná vlna chřipky - hongkongské - postihla planetu v roce 1968. Slabší epidemie prožívá řada zemí rok co rok.

Inženýři a manažeři

Cestuje skupina inženýrů se skupinou manažerů ve vlaku. Každý manažer má svoji jízdenku, inženýři mají dohromady jen jednu. Najednou jeden z inženýrů volá: "jde průvodčí" a všichni inženýři se natlačí do jednoho WC. Průvodčí zkontroluje lístky manažerům a vidí, že dveře na WC jsou zamčeny. Zabouchá: "jízdenku prosím". Z WC se pode dveřmi vysune jeden lístek, průvodčí ho cvakne, prostrčí zpět, poděkuje a spokojeně odchází.

Na zpáteční cestě manažeři mají jen jeden lístek a světe div se, inženýři nemají žádný. Jeden z manažerů zakřičí: "jde průvodčí" a všichni manažeři se utíkají schovat na WC. Inženýři trochu pomaleji odcházejí na další WC. Poslední z inženýrů, ještě než se schová, zabouchá u manažerů: "jízdenku prosím"...

Ponaučení: Manažeři často používají inženýrská řešení, aniž by jim rozuměli.
web

Co je to globalizace?

Globalizace je, když anglická princezna s egyptským obchodníkem havarují v pařížském tunelu s německou limuzínou poháněnou holandským motorem a řízenou belgickým řidičem nalitým skotskou whisky při honičce s italskými novináři fotícími japonskými foťáky a následně přes veškerou péči amerických lékařů se skalpely ze švédské oceli a se švýcarskými léky zemřou, pročež ženy na celé planetě zapláčou.